

**GŁÓWNY INSPEKTOR
NADZORU
BUDOWLANEGO**

**KATASTROFY BUDOWLANE
W 2017 ROKU**

Warszawa, październik 2018 r.

1. WPROWADZENIE

Katastrofą budowlaną, zgodnie z art. 73 ustawy Prawo budowlane, jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów. Nie jest katastrofą natomiast uszkodzenie elementu wbudowanego w obiekt budowlany nadającego się do naprawy lub wymiany, uszkodzenie lub zniszczenie urządzeń budowlanych związanych z budynkami, jak również awaria instalacji.

Postępowanie wyjaśniające w sprawie przyczyn i okoliczności katastrofy prowadzi właściwy miejscowo organ nadzoru budowlanego I instancji - powiatowy lub wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego (art. 76 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 74 ustawy - Prawo budowlane). Postępowanie to może przejąć organ wyższego stopnia – wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego oraz Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego (art. 77 ustawy - Prawo budowlane).

Katastrofy podlegają rejestracji od 1995 roku, a w systemie elektronicznym od 2008 roku. W rejestrze znajdują się informacje o katastrofach budowlanych wprowadzone przez powiatowych i wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego w ramach zadań i kompetencji określonych w art. 76 ust. 1 pkt 2 ustawy - Prawo budowlane.

Dane wprowadzone do rejestru są corocznie analizowane, a ich wyniki publikowane na urzędowej stronie internetowej.

2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANALIZY KATASTROF BUDOWLANYCH

2.1. Podsumowanie dotyczące roku 2017

W 2017 roku do rejestru wprowadzono dane o 627 katastrofach budowlanych. Na koniec sierpnia br. postępowania wyjaśniające przyczyny zaistnienia katastrofy zostały zakończone w stosunku do 605 (96,5%) przypadków.

Najwięcej katastrof, bo aż w 590 (94%) dotyczyło obiektów oddanych do użytkowania, w których nie prowadzono robót budowlanych.

Najczęściej katastrofy dotyczyły:

- budynków mieszkalnych, gospodarczych lub inwentarskich,
- budynków o konstrukcji murowej, niskiej i o niewielkiej kubaturze,
- budynków, których właścicielami lub inwestorami były osoby fizyczne.

Główną przyczyną 536 (85%) katastrof były zdarzenia losowe. W 2017 roku zdarzeniami tymi były przede wszystkim silne, porywiste wiatry, często wraz z intensywnymi opadami i wyładowaniami atmosferycznymi oraz pożary. Zdecydowanie mniej liczną grupę stanowiły katastrofy - 42 (6,7%), wynikające z błędów podczas utrzymania, a najczęstszą ich przyczyną był zły stan techniczny. Statystycznie mniej wydarzyło się katastrof, do których przyczyniły się błędy podczas

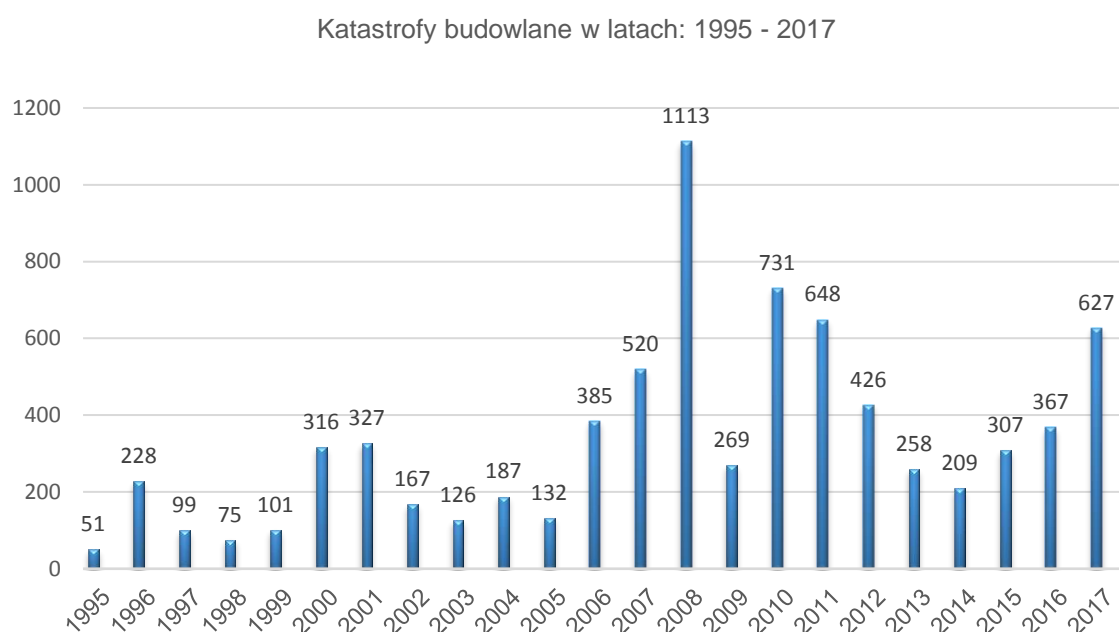
wykonywania robót budowlanych - odnotowano 26 takich przypadków (4,1%) oraz błędy w opracowaniu dokumentacji - 1 przypadek (0,1%).

W roku 2017 poszkodowanych zostało łącznie 139 osób w 71 katastrofach. Śmierć poniosło 30 osób, a 109 osób zostało rannych.

2.2. Podsumowanie dotyczące lat 1995-2017

W latach 1995-2017 w Polsce miało miejsce 7669 katastrof budowlanych.

W 2017 roku liczba katastrof w stosunku do lat ubiegłych zwiększyła się: o 260 katastrof w stosunku do roku 2016, o 320 katastrof w stosunku do roku 2015, o 418 katastrof w stosunku do roku 2014.

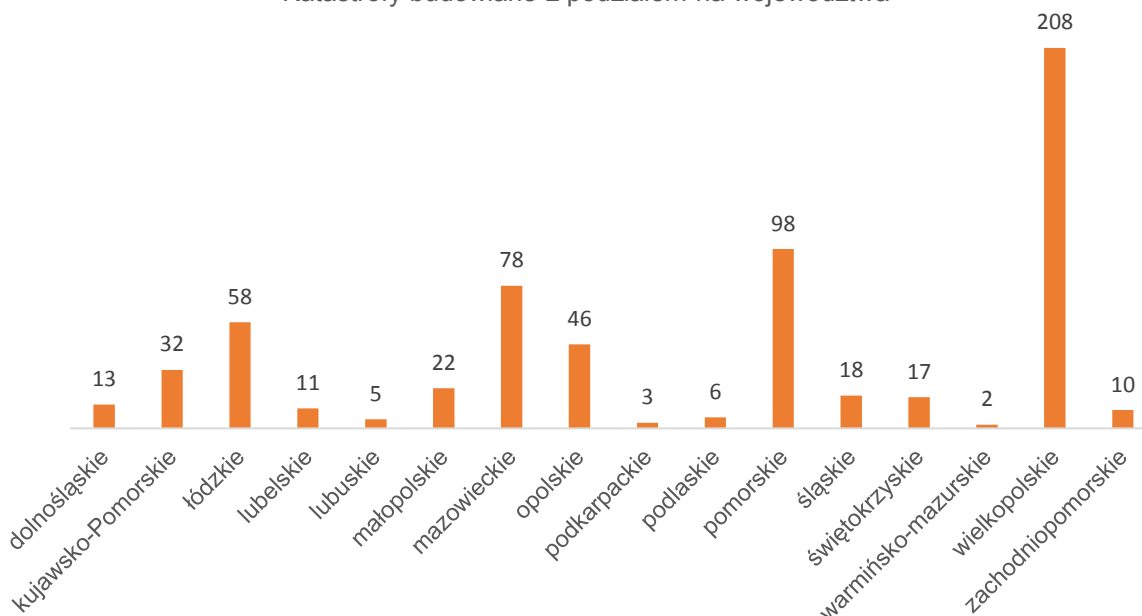
3. SZCZEGÓŁOWA ANALIZA KATASTROF BUDOWLANYCH ZAISTNIAŁYCH W 2017 ROKU

3.1. Miejsce wystąpienia katastrofy

Katastrofy budowlane w 2017 r. miały miejsce we wszystkich województwach. Najwięcej katastrof odnotowano w województwach:

- wielkopolskim – 208 (33,2%),
- pomorskim – 98 (15,6%),
- mazowieckim – 78 (12,4%),
- łódzkim – 58 (9,2%).

Katastrofy budowlane z podziałem na województwa

Najmniej katastrof miało miejsce w województwach¹:

- warmińsko – mazurskim – 2 (0,3%),
- podkarpackim – 3 (0,5%),
- lubuskim – 5 (0,8%),
- podlaskim – 6 (0,9%).

Organami właściwymi do prowadzenia postępowania wyjaśniającego przyczyny i okoliczności katastrofy byli:

- powiatowy inspektor nadzoru budowlanego – w stosunku do 623 katastrof,
- wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego – w stosunku do 4 katastrof.

Przejęcie postępowań wyjaśniających od powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego przez wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego dotyczyło 15 katastrof.

3.2. Rodzaje obiektów budowlanych ulegających katastrofom

Jak wskazano w podsumowaniu, w 2017 roku katastrofom budowlanym ulegały najczęściej budynki mieszkalne, gospodarcze lub inwentarskie.

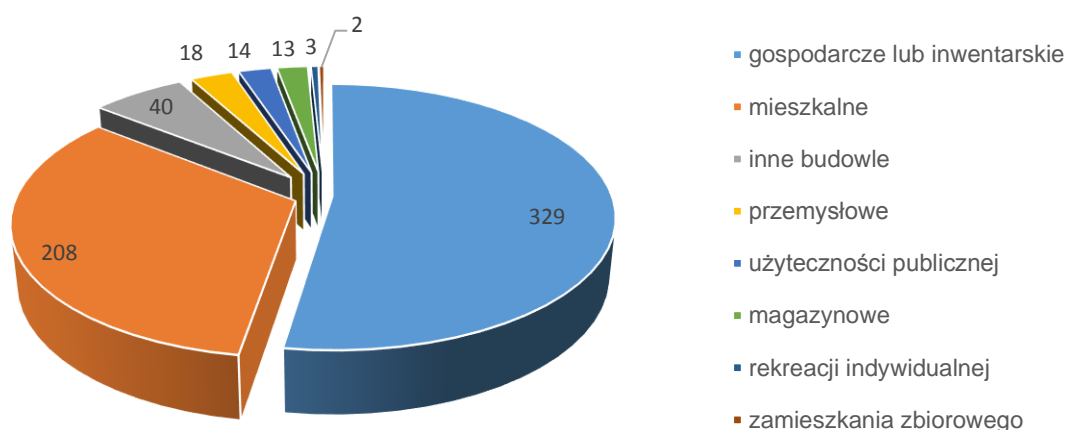
Najbardziej zdarzenie to dotyczyło budynków zamieszkania zbiorowego i rekreacji indywidualnej.

¹ W pozostałych województwach: w dolnośląskim – 13, kujawsko-pomorskim – 32, lubelskim – 11, małopolskim – 22, opolskim – 46, śląskim – 18, świętokrzyskim – 17, zachodniopomorskim – 10.

Podział ze względu na rodzaje obiektów budowlanych, które uległy katastrofom przedstawia się następująco:

- budynki gospodarcze lub inwentarskie - 329 (52% wszystkich katastrof),
- budynki mieszkalne - 208 (33% wszystkich katastrof),
- obiekty przemysłowe - 18 (2,9% wszystkich katastrof),
- obiekty użyteczności publicznej - 14 (2,2% wszystkich katastrof),
- budynki magazynowe - 13 (2,1% wszystkich katastrof),
- budynki rekreacji indywidualnej - 3 (0,5% wszystkich katastrof),
- budynki zamieszkania zbiorowego - 2 (0,3% wszystkich katastrof),
- inne budowle - 40 (6,4% wszystkich katastrof).

Sposób użytkowania obiektów, które uległy zniszczeniu

3.3. Przyczyny katastrof budowlanych

Jako główną przyczynę katastrof budowlanych w 2017 r. wskazywano²:

- w 536 (89%) przypadkach zdarzenia losowe, takie jak: intensywne opady atmosferyczne, silne wiatry, osuwiska ziemi, uderzenia pioruna, jak i związane z działaniami człowieka, np. wybuch gazu, pożar, zniszczenia budynków spowodowane wypadkiem komunikacyjnym czy wybuch kotła,
- w 42 (7%) przypadkach błędy podczas utrzymania obiektu budowlanego,
- w 26 (4%) przypadkach błędy podczas budowy nowego obiektu lub wykonywania innych robót budowlanych w istniejącym obiekcie,
- w 1 (0,1%) przypadku główną przyczyną katastrofy były błędy podczas opracowania dokumentacji obiektu budowlanego.

² Analiza w tym zakresie została sporządzona na podstawie 605 katastrof budowlanych (nie obejmuje 22 katastrof, w stosunku do których postępowania wyjaśniające przyczyny i okoliczności ich zaistnienia nie zostały zakończone).

3.3.1. Zdarzenia losowe jako przyczyny katastrof i uszkodzeń obiektów budowlanych

W 536 przypadkach wskazano następstwo zdarzeń losowych jako główną przyczynę katastrofy budowlanej. Często na przyczynę katastrofy składało się kilka zdarzeń, np. silny porywisty wiatr współwystępujący z intensywnymi opadami atmosferycznymi lub burzami, czy też wybuch wraz z pożarem.

Analiza w odniesieniu do rodzaju zdarzeń losowych wykazuje że:

- w 428 (80%) przypadkach przyczyną katastrofy były silne wiatry,
- w 144 (27%) przypadkach intensywne opady atmosferyczne,
- w 48 (9%) przypadkach pożar,
- w 32 (6%) przypadkach wybuch gazu,
- w 13 (2,4%) przypadkach uszkodzenie obiektów budowlanych przez pojazdy.

W pozostałych przypadkach wskazano na inne przyczyny losowe, takie jak: wyładowania atmosferyczne (7, tj. 1,3%), wskutek przewrócenia drzewa (6, tj. 1,1%), nadmierne obciążenie śniegiem (3, tj. 0,6%), inne wybuchy (2, tj. 0,4%), osuwisko ziemi (1, tj. 0,2%).

Spośród zarejestrowanych 428 katastrof spowodowanych silnymi wiatrami najwięcej miało miejsce w województwach:

- wielkopolskim - 181 katastrof (87% wszystkich zdarzeń na terenie województwa),
- pomorskim - 90 katastrof (92% wszystkich zdarzeń na terenie województwa),
- mazowieckim - 51 katastrof (65% wszystkich zdarzeń na terenie województwa),
- łódzkim - 37 katastrof (64% wszystkich zdarzeń na terenie województwa),

Ponadto, w wyniku nawałnic które miały miejsce w sierpniu 2017 roku stwierdzono, że:

- w 84% budynków uszkodzenia nie zagrażały życiu i zdrowiu ludzi (13 476 budynków, w tym 5 572 mieszkalnych),
- w 10% budynków uszkodzenia mogły zagrażać życiu i zdrowiu ludzi (1 630 budynków, w tym 497 mieszkalnych),
- w 6% budynków uszkodzenia ewidentnie zarażały życiu i zdrowiu ludzi (985 budynków, w tym 203 mieszkalne).

Wśród 48 katastrof będących skutkiem pożarów najczęściej odnotowano w województwach:

- mazowieckim - 9 (19%),
- świętokrzyskim - 8 (17%),
- małopolskim i wielkopolskim - po 7 (15%).

Katastrofom spowodowanym pożarami uległy głównie budynki:

- mieszkalne - 24 (50%), w tym 18 jednorodzinnych i 6 wielorodzinnych,
- gospodarcze lub inwentarskie - 11 (23%),
- przemysłowe - 9 (19%),
- użyteczności publicznej - 3 (6%),
- magazynowe - 1 (2%).

Natomiast w grupie 32 katastrof zaistniałych w wyniku wybuchu gazu, większość stanowiły katastrofy spowodowane gazem propan-butan (27, tj. 84%). Najwięcej zdarzeń spowodowanych tym czynnikiem miało miejsce w województwach:

- wielkopolskim - 8 (25%),
- świętokrzyskim, dolnośląskim, łódzkim - po 3 (9,4%).

Największą grupę obiektów, które na skutek wybuchu gazu uległy katastrofie stanowiły budynki:

- mieszkalne - 27 (84%), w tym 21 jednorodzinnych i 6 wielorodzinnych),
- budynki gospodarcze lub inwentarskie - 2 (6,2%),
- rekreacji indywidualnej - 2 (6,2%),
- mieszkalno – inwentarskie - 1 (3,1%).

3.3.2. Błędy podczas utrzymania obiektu budowlanego jako przyczyny katastrof

W wyniku błędów podczas utrzymania obiektu budowlanego nastąpiło 42 katastrofy. W większości zdarzeń do katastrofy przyczyniło się równocześnie kilka czynników, na przykład poza dopuszczeniem do nadmiernego pogorszenia sprawności technicznej, nie podejmowano również działań prewencyjnych nie wykonując kontroli okresowych czy zaleceń wynikających z tych kontroli. W szczególności błędy te dotyczyły:

- złego stanu technicznego obiektu budowlanego (26, tj. 62%),
- braku wykonania kontroli obiektu budowlanego (19, tj. 45%),

- braku podjęcia wymaganych działań przez właściciela lub zarządcę wynikających z kontroli obiektu budowlanego (2, tj. 4,8%),
- braku podjęcia wymaganych działań przez właściciela lub zarządcę wynikających z innych opracowań technicznych (1, tj. 2,4%),
- użytkowania obiektu budowlanego niezgodnie z jego przeznaczeniem (1, tj. 2,4%),
- braku wykonania wymaganych obowiązków przez właściciela lub zarządcę wynikających z działań organów nadzoru budowlanego (1, tj. 2,4%),
- innych okoliczności (9, tj. 21%).

Najwięcej katastrof budowlanych, których przyczyną były błędy podczas utrzymania obiektu budowlanego odnotowano w województwach:

- opolskim - 8 (19%),
- małopolskim – 6 (14,3%),
- łódzkim i śląskim - po 5 (11,9%),
- dolnośląskim i wielkopolskim - po 4 (9,5%),
- kujawsko – pomorskim – 3 (7,1%),
- mazowieckim i lubelskim - po 2 (4,8%),
- lubuskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim - po 1 (2,4%).

Tego typu katastrofy dotyczyły najczęściej budynków mieszkalnych (27, tj. 64%), w tym 16 jednorodzinnych i 11 wielorodzinnych oraz budynków gospodarczych lub inwentarskich (8, tj. 19%). Istotnym czynnikiem jest również wiek obiektów ulegającym katastrofom. Większość z nich – aż 71% była użytkowana ponad 50 lat (15 przypadków - od 51 do 100 lat oraz 15 przypadków - powyżej 100 lat).

Zły stan techniczny obiektów budowlanych wynikał najczęściej ze zużycia technicznego oraz braku wykonywania remontów i bieżących napraw, a także braku informacji o konieczności wykonania takich prac z uwagi na nieprzeprowadzenie kontroli okresowych. Jako dodatkową przyczynę wskazywano także niekorzystne warunki pogodowe, takie jak silny wiatr czy ulewny deszcz, które przyspieszyły katastrofę części obiektów w złym stanie technicznym.

3.3.3. Błędy podczas budowy nowego obiektu lub wykonywania innych robót budowlanych w istniejącym obiekcie jako przyczyny katastrof

W wyniku błędów podczas budowy nowego obiektu lub wykonywania innych robót budowlanych w istniejącym obiekcie nastąpiło 26 katastrof. Tak jak przy wcześniej omawianych przyczynach, do wystąpienia zdarzenia na ogół przyczyniła się więcej niż jedna nieprawidłowość przy wykonywaniu robót budowlanych.

Błędy te najczęściej dotyczyły:

- nieprzestrzegania technologii wykonania - 20 (77%) przypadków,
- naruszenia obowiązków przez uczestników procesu budowlanego - 14 (54%) przypadków,

- dokonania odstępstw od projektu budowlanego - 1 (3,8%) przypadek,
- innych okoliczności - 3 (11,5%) przypadki.

3.4. Etapy procesu budowlanego, podczas których wystąpiła katastrofa

Zdecydowana większość katastrof budowlanych w 2017 roku wystąpiła w obiektach budowlanych, w których nie prowadzono robót budowlanych. Z 627 katastrof budowlanych odnotowanych w 2017 r.:

- 590 nastąpiło podczas utrzymania obiektów, w których nie prowadzono robót budowlanych (94% wszystkich katastrof),
- 37 nastąpiło podczas prowadzenia robót budowlanych (6% wszystkich katastrof).

Spośród wskazanych 37 katastrof zaistniałych podczas prowadzenia robót budowlanych:

- 22 (59%) katastrof miało miejsce podczas prowadzenia robót budowlanych w istniejącym obiekcie tj. w trakcie rozbudowy, przebudowy, nadbudowy, odbudowy lub remontu,
- 10 (27%) katastrof miało miejsce w trakcie budowy nowego obiektu,
- 5 (13,5%) katastrof miało miejsce podczas rozbiórki obiektu.

Na 590 katastrof zaistniałych podczas utrzymania obiektów, w których nie prowadzono robót budowlanych:

- 561 (95%) katastrof miało miejsce w użytkowanym obiekcie,
- 29 (4,9%) katastrof miało miejsce w obiekcie wyłączonym z użytkowania na podstawie decyzji administracyjnej.

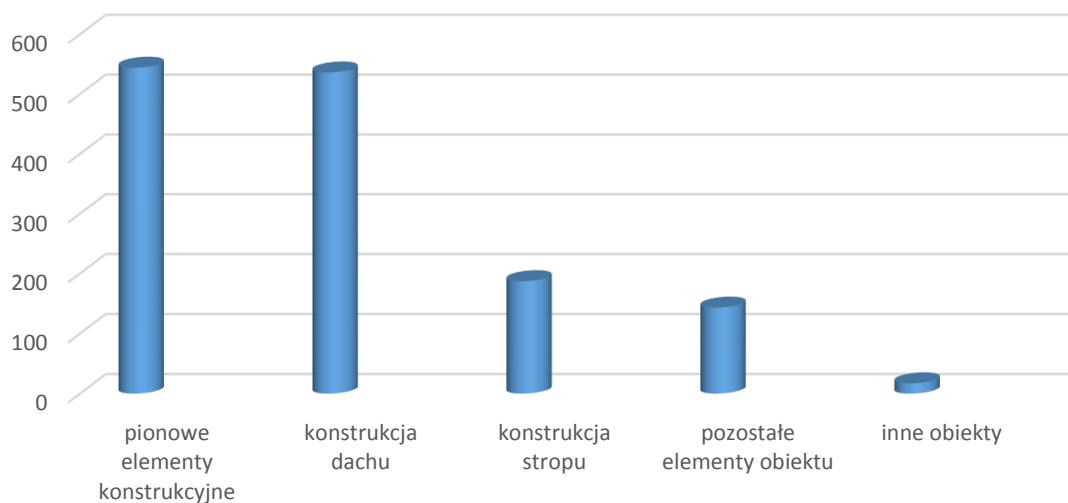
3.5. Elementy obiektu budowlanego objęte katastrofą

Podczas katastrof budowlanych najczęściej zniszczeniu ulegały ściany i dachy budynków.

Elementami obiektów budowlanych objętymi katastrofą były w:

- 544 przypadkach pionowe elementy konstrukcyjne budynków (87% wszystkich katastrof),
- 536 przypadkach konstrukcja dachu budynków (85% wszystkich katastrof),
- 187 przypadkach konstrukcja stropu budynków (30% wszystkich katastrof),
- 143 przypadkach pozostałe elementy obiektu budynków (23% wszystkich katastrof),
- 17 przypadkach elementy obiektów niebędących budynkami (mosty, wiadukty, drogi, wały, zapory, śluzy, jazy i sieci tj. 2,7% wszystkich katastrof).

Elementy obiektu objęte katastrofą

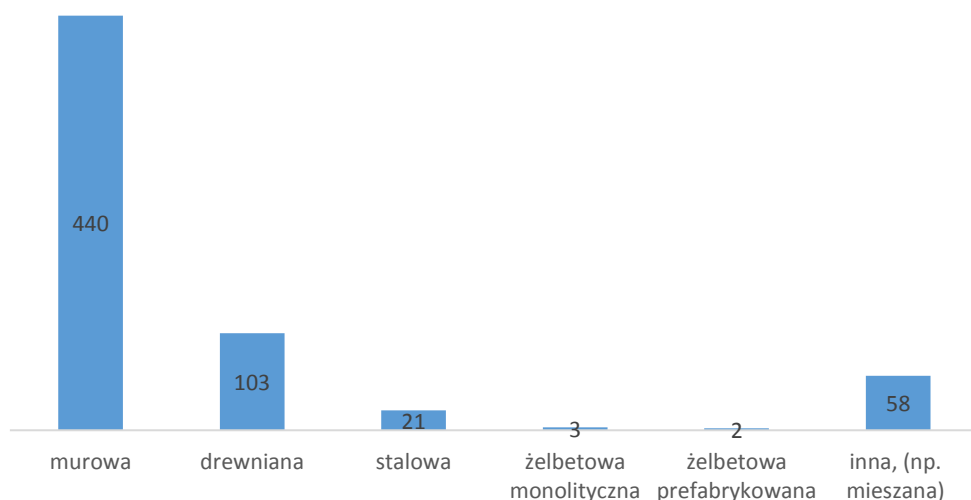
3.6. Rodzaje konstrukcji nośnej obiektu ulegającego katastrofie

Najwięcej katastrof budowlanych objęło objekty o konstrukcji murowej, natomiast najmniej – o konstrukcji żelbetowej i stalowej.

Konstrukcja nośna obiektów ulegających katastrofom to, wg. wyszczególnienia:

- murowa - 440 obiektów (70,2% wszystkich katastrof),
- drewniana - 103 objekty (16,4% wszystkich katastrof),
- stalowa - 21 obiektów (3,3% wszystkich katastrof),
- żelbetowa monolityczna - 3 objekty (0,4% wszystkich katastrof),
- żelbetowa prefabrykowana - 2 objekty (0,3% wszystkich katastrof),
- inna, np. mieszana - 58 obiektów (9,2% wszystkich katastrof).

Konstrukcja obiektów, które uległy katastrofie budowlanej

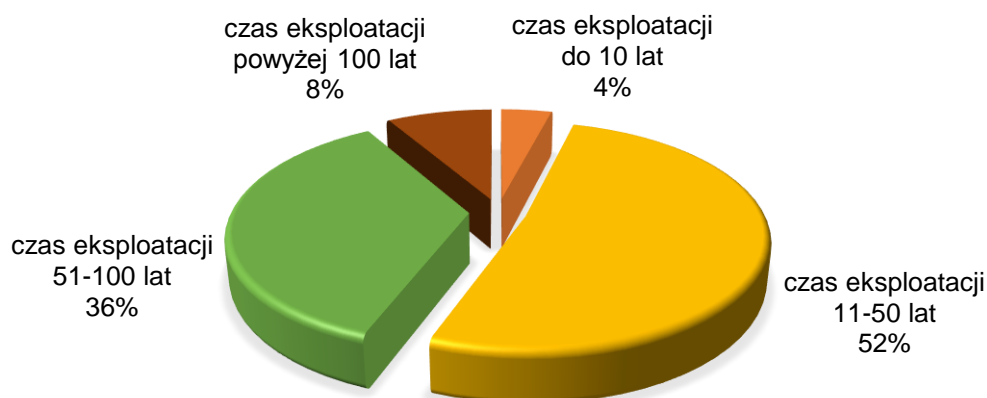
3.7. Czas eksploatacji obiektu ulegającego katastrofie

Według rejestru 615 katastrof dotyczyło obiektów istniejących, po pierwsze użytkowanych w których prowadzono roboty budowlane, a po drugie istniejących ale wyłączonych z użytkowania. Czas eksploatacji tych obiektów do momentu katastrofy wynosił:

- poniżej 10 lat - dla 25 obiektów (4%),
- w przedziale 11 – 50 lat - dla 318 obiektów (52%),
- w przedziale 51-100 lat - 220 obiektów (36%),
- powyżej 100 lat - 52 obiekty (8%).

Z powyższej analizy wynika, że 272 obiekty, tj. 44% tych, które uległy katastrofom było eksploatowanych dłużej niż 50 lat.

Czas eksploatacji obiektów budowlanych, które uległy katastrofie

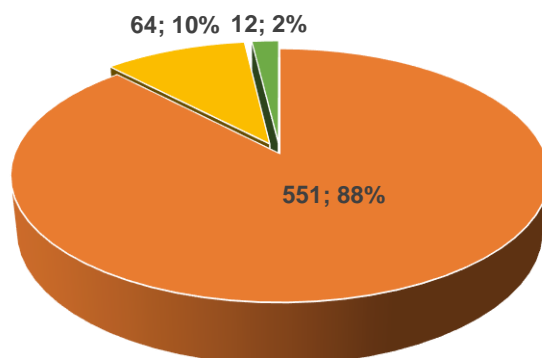

3.8. Inwestor lub właściciel obiektu ulegającego katastrofie

Podział ze względu na podmiot będący investorem lub właścicielem obiektu budowlanego, który uległ katastrofie:

- 551 (88%) - osoby fizyczne,
- 12 (2%) - Skarb Państwa,
- 64 (10%) - inne podmioty, np. osoby prawne, jednostki samorządu terytorialnego, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe.

Inwestor lub właściciel obiektów budowlanych, które uległy katastrofie

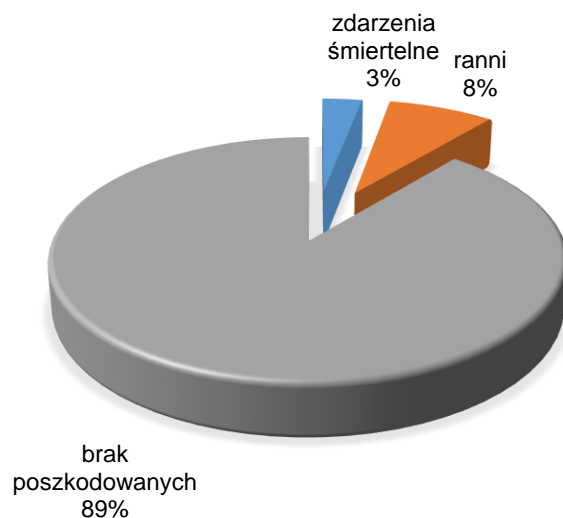

osoba fizyczna (551) inne podmioty (64) Skarb Państwa (12)

3.9. Osoby poszkodowane w katastrofach

W roku 2017 poszkodowanych zostało łącznie 139 osób w 71 katastrofach budowlanych. Śmierć poniosło 30 osób, a 109 zostało rannych.

Poszkodowani w katastrofach

3.10. Spostrzeżenia

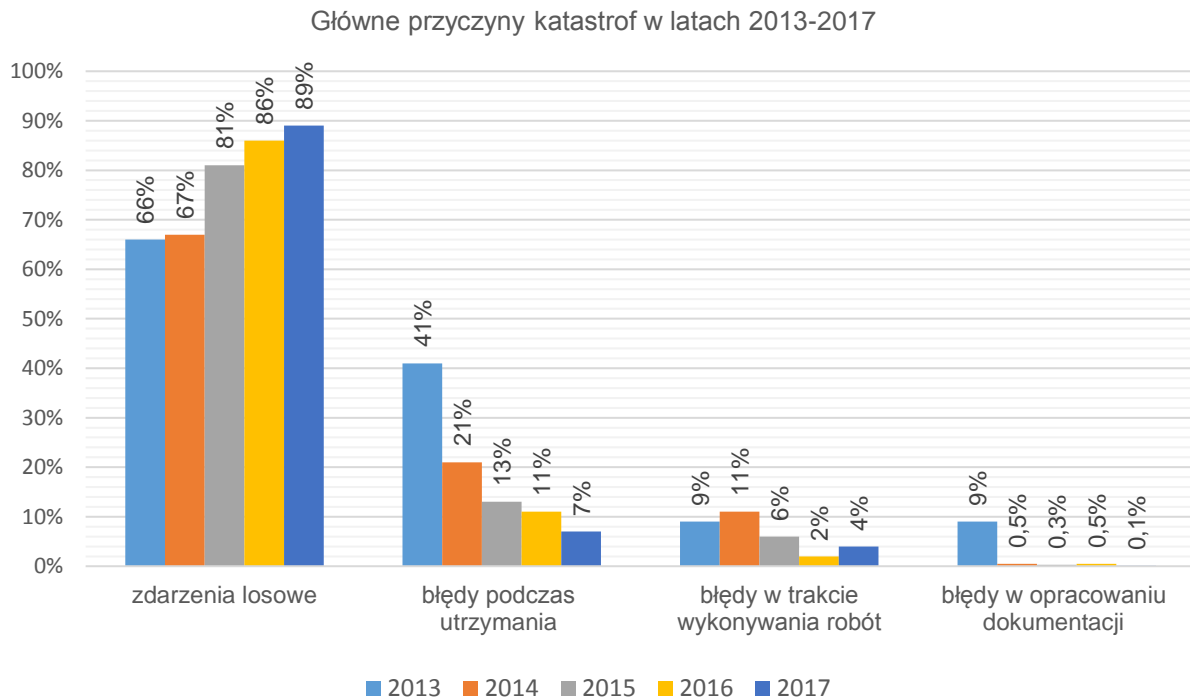
Analiza za lata 2013-2017 wykazuje następujące tendencje:

- wzrostową w przypadku katastrof będących następstwem zdarzeń losowych³

³ Analiza w tym zakresie została sporządzona na podstawie katastrof budowlanych, w stosunku do których postępowania wyjaśniające przyczyny i okoliczności ich zaistnienia zostały zakończone.

- spadkową w przypadku katastrof powstałych na skutek błędów podczas utrzymania obiektu budowlanego, a także błędów podczas opracowania dokumentacji budowlanego,
- zmienną w przypadku katastrof w trakcie wykonywania robót.

Szczegóły przedstawia poniższy wykres.

Opracowanie:
Departament Inspekcji i Kontroli Budowlanej